

ข่าวพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กลุ่มอารักขาพืช

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก

ประจำเดือน เมษายน พ.ศ.๒๕๖๓

เตือนให้เฝ้าระวังเพลี้ยไฟ

เพลี้ยไฟ *Stenchaetothrips biformis* (Bagnall) เป็นแมลงที่มีขนาดเล็กจำพวกปากดูด ลำตัวยาวประมาณ ๑ - ๒ มิลลิเมตร เพลี้ยไฟมีการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว จากไข่ไปสู่ตัวเต็มวัย ใช้เวลาสั้นโดยเฉพาะในเขตร้อน โดยทั่วไปวงจรชีวิต จากไข่เจริญไปเป็นตัวเต็มวัย ได้ภายใน ๑๐ - ๑๔ วัน ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ เพลี้ยไฟเป็นแมลงที่เพิ่มปริมาณได้รวดเร็ว ในทางกีฏวิทยา เพลี้ยไฟมีจำนวนชนิดมากมาย หลากหลายไปตามชนิดพืชอาศัยและแต่ละชนิดพืชอาศัย ในประเทศไทยเคยมีรายงานว่าพบเพลี้ยไฟบนช่อดอกมะม่วง มากถึง ๔ ชนิด แตกต่างชนิดกันไปตามท้องที่

วงจรชีวิต / วัฏจักร จากไข่เจริญไปเป็นตัวเต็มวัย ได้ภายใน ๑๐ - ๑๔ วัน ดังนี้

ระยะไข่ อายุประมาณ ๔ - ๕ วัน ตัวเต็มวัยเพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ ไว้ใต้เนื้อเยื่อพืช

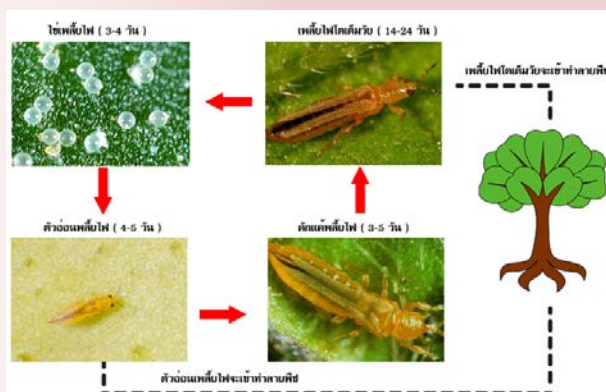
ระยะตัวอ่อน อายุประมาณ ๖ - ๑๐ วัน มี ๓ ระยะ คือ

ระยะแรกขาใส ผอมเรียวเล็ก เริ่มทำลายพืชทันที

ระยะที่ ๒ และ ระยะที่ ๓ ลำตัวมีสีเหลืองเข้มขึ้น เคลื่อนไหวรวดเร็ว ทำลายพืชโดยการดูดกินน้ำเลี้ยง

ระยะดักแด้ อายุประมาณ ๓ - ๔ วัน มีสีเหลืองเข้ม ไม่กินอาหาร เข้าดักแด้ในดิน

ระยะตัวเต็มวัย อายุประมาณ ๑๖ - ๒๔ วัน มีสีเหลืองเข้ม เคลื่อนไหวรวดเร็วและว่องไว

เตือนให้เฝ้าระวังเพลี้ยไฟ (ต่อ)

พฤติกรรม / การเข้าทำลาย

เพลี้ยไฟ จะมีพฤติกรรมชอบซ่อนอยู่ในที่หลบร่มมองเห็นยาก เช่น วางไข่ใต้ผิวใบ ภายในช่อดอก บนตาใบที่กำลังจะผลิยอดใหม่ บนตาดอกและภายในช่อดอก หลบเลี้ยงแสงแดดเวลาที่ไม่กินอาหาร การสังเกตเพลี้ยไฟในระยะเริ่มเข้าทำลายจึงยาก จะเห็นได้ก็ต่อเมื่อเกิดความเสียหายต่อต้นพืช ทำให้การควบคุม มักช้าไป หรือไม่ทันการณ์ เพราะเพลี้ยไฟเจริญเติบโตได้รวดเร็ว ภายในระยะเวลาอันสั้น การเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ จะดูดกินน้ำเลี้ยงบนผิวเนื้ออ่อนของพืช (tender tissue) ทำให้เกิดแผลเนื้อเยื่อฉีกขาด ใบม้วนงอ เสียรูปทรง ช่อดอกเหี่ยวแห้งและดอกร่วง ไม่ติดผล การทำลายบนผลอ่อนเพลี้ยไฟจะดูดกินเนื้อของผลทำให้ผิวเปลือกของผลมีรอยแผลเป็นติดไปจนถึงผลแก่ รวมทั้งทำให้ผลมะม่วงเสียรูปทรง ทำให้ผลมะม่วงเมื่อเก็บเกี่ยว เสียคุณภาพตลาด ขายไม่ได้ราคา

เพลี้ยไฟเข้าทำลายใบอ่อน

เพลี้ยไฟเข้าทำลายผลอ่อน

วิธีการป้องกัน

- ๑) หมั่นเดินสำรวจและทำความสะอาดบริเวณแปลง เพื่อไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัย
- ๒) ใช้สารสกัดจากพืช เช่น สารสะเดาสามารถช่วยลดปริมาณการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืชได้ การใช้กับดักแมลง เช่น กับดักกาวเหนียวสีเหลือง อัตรา ๘๐ - ๑๐๐ กับดัก/ไร่ สามารถช่วยลดปริมาณของเพลี้ยไฟ
- ๓) ให้ใช้สารเคมีตามคำแนะนำ ได้แก่ ฟิโปรนิล ๕% เอสซี อัตรา ๒๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร อิมิดาโคลพริด ๗๐% ดับบลิวจี อัตรา ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร อย่างไรก็ตามเพื่อลดความเสียหายต่อผลผลิต และลดปริมาณแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง ต้องกำหนดเวลาฉีดพ่นสารเคมีให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่เพลี้ยไฟชอบเข้าทำลาย

ข้อสังเกต

ต้องเลือกสารเคมีให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพกำจัดเพลี้ยไฟได้ดี แม้ว่า คุณสมบัติของสารเคมีหลาย ๆ ชนิดระบุว่า มีฤทธิ์ฆ่าเพลี้ยไฟได้ แต่ผลจากงานวิจัย พบว่า เพลี้ยไฟ มีปัญหาเรื่องการ “ดื้อยา” ต่อสารเคมีหลายกลุ่ม การเลือกสารเคมีและกำหนดโปรแกรมการฉีดพ่นให้เหมาะสม จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอใกล้บ้าน

นายพนพล สืออ่อน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ/ ชำว

ข้อมูลอ้างอิง : สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร
สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร
สมาคมกีฏและสัตววิทยาแห่งประเทศไทย